

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 3) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

โดยนำเสนอรายละเอียดในประเด็น คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ชั้นศึกษาความต้องการแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามฉบับที่ 1 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกในที่ประชุม และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ชั้นพัฒนาแนวการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามฉบับที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ส่วนที่ 3 ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามฉบับที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าสถิติ และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมค่ามัธยฐาน มากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 จึงถือว่ารายการนั้นมีความเหมาะสม

ส่วนที่ 4 ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามฉบับที่ 4 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้แต่ละขั้นตอน ต้องมีค่าเฉลี่ย มากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงถือว่ารายการนั้นมีความเป็นไปได้

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกคนมีความต้องการแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา ทั้ง 5 ขั้นตอน 33 รายการดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ประกอบด้วย 6 รายการ

1.1.1 การศึกษาข้อมูลงบประมาณ

1.1.2 การศึกษาข้อมูลการใช้งบประมาณ

1.1.3 การศึกษาการจัดทำบัญชีและทะเบียน

1.1.4 การศึกษาการตรวจสอบการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ

1.1.5 การสำรวจจำนวนพัสดุ

1.1.6 การสำรวจความพอเพียงของพัสดุ

1.2 การวางแผน ประกอบด้วย 8 รายการ

1.2.1 การคาดการณ์เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน

1.2.2 การดำเนินการเกี่ยวกับ การเงิน

1.2.3 การจัดประชุมครูเกี่ยวกับการเงิน

1.2.4 การจัดประชุมกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการเงิน

1.2.5 การแต่งตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการเงิน

1.2.6 การมอบหมายงานให้ เหมาะสมกับบุคคลเกี่ยวกับ การเงิน

1.2.7 การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน

1.2.8 การจัดเตรียมวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เหมาะสมกับงาน โครงการ หรือ กิจกรรม

1.3 การปฏิบัติตามแผนด้านการเงิน ประกอบด้วย 8 รายการ

- 1.3.1 การนำแผนที่กำหนดหรือวางไว้มาปฏิบัติ
- 1.3.2 การควบคุมปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 1.3.3 การกำกับการปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 1.3.4 การติดตามการปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 1.3.5 การควบคุมระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม
- 1.3.6 การกำกับระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม
- 1.3.7 การควบคุมกำกับ ติดตาม ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติตามกิจกรรม
- 1.3.8 การควบคุมกำกับ ติดตามงบประมาณที่ใช้จ่ายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 การควบคุมและตรวจสอบด้านการเงิน ประกอบด้วย 7 รายการ

- 1.4.1 การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
- 1.4.2 การเก็บรักษาเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
- 1.4.3 การใช้พัสดุให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
- 1.4.4 การซ่อมบำรุงพัสดุ
- 1.4.5 การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน
- 1.4.6 การตรวจสอบแผนการปฏิบัติด้านการเงิน
- 1.4.7 การตรวจสอบบัญชีการเงินพัสดุเดือนละ 1 ครั้ง

1.5 การประเมินผล ประกอบด้วย 4 รายการ

- 1.5.1 การประเมินก่อนการดำเนินงานตามแผน
- 1.5.2 การประเมินระหว่างการทำงานตามแผน
- 1.5.3 การประเมินเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติ
- 1.5.4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาได้ 5 ขั้นตอน 33 รายการ

3. ผลการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นนั้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมทุกขั้นตอน ทุกรายการ

4. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นนั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้ทุกขั้นตอน ทุกรายการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสรุปว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณา 5 ขั้นตอน 33 รายการ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ประกอบด้วย 6 รายการ ดังนี้
 - 1.1 การศึกษาข้อมูลด้านงบประมาณ
 - 1.2 การศึกษาการใช้งบประมาณ
 - 1.3 การศึกษาการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ
 - 1.4 การศึกษาการตรวจสอบการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่างๆ
 - 1.5 การสำรวจจำนวนพัสดุ
 - 1.6 การสำรวจความพอเพียงของพัสดุ

จากผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 32) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลการใช้เงินในโครงการต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมาว่าได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องอะไรบ้างและมีโครงการใดต้องรีบดำเนินการ

จากผลการวิจัยสอดคล้องกับ พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542 : 195 - 196) ที่กล่าวว่าผู้บริหารควรมีการบริหารการเงินในชั้นศึกษาสภาพ ปัญหา และความ ต้องการ คือ ปัจจุบันของงานการเงินและพัสดุ สถานที่ทำงานของห้องการเงินและพัสดุ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในสถานที่ทำงาน สภาพความพร้อมของบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน ตลอดจนปัญหาและความต้องการต่างๆที่พึงประสงค์ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแนวทางการบริหารการเงินดังกล่าว เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

2. การวางแผน ประกอบด้วย 8 รายการ ดังนี้
 - 2.1 การคาดการณ์เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน
 - 2.2 การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน
 - 2.3 การจัดประชุมครูเกี่ยวกับการเงิน
 - 2.4 การจัดประชุมกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการเงิน
 - 2.5 การแต่งตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการเงิน

2.6 การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคคลเกี่ยวกับการเงิน

2.7 การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน

2.8 การจัดเตรียมวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เหมาะสมกับงาน โครงการ หรือ กิจกรรม

จากผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับแนวทางการบริหารการเงินของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 32) ที่ให้ไว้ว่าการวางแผนเป็นขั้นที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษาและเข้าใจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของงานการเงิน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น สอดคล้องกับแนวทางของ กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 52) ที่กล่าวว่า การวางแผนการเงินของโรงเรียนต้องมีการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้จ่ายและดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน โรงเรียนจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแนวทางการบริหารการเงินดังกล่าวเป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

3. การปฏิบัติตามแผนด้านการเงิน ประกอบด้วย 8 รายการ ดังนี้

3.1 การนำแผนที่กำหนดหรือวางไว้มาปฏิบัติ

3.2 การควบคุมปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.3 การกำกับการปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.4 การติดตามการปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.5 การควบคุมระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม

3.6 การกำกับระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม

3.7 การควบคุมกำกับ ติดตาม ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติตามกิจกรรม

3.8 การควบคุมกำกับ ติดตามงบประมาณที่ใช้จ่ายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 32) ที่ให้กำหนดว่าการบริหารการเงินขั้นดำเนินการตามแผน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องออกคำสั่งให้ลงมือตามแผนที่วางไว้และ สอดคล้องกับแนวทางของ เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2529 : 29 – 30) ที่กล่าวว่า การบริหารในขั้นปฏิบัติตามแผนเป็นการนำแผนพัฒนาไปใช้ปฏิบัติจริง คือการลงมือทำงานตามโครงการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของ สนอง เครือมาก (2529 : 65) ที่กล่าวว่า การดำเนินการตามแผนเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหาร หากไม่มีการปฏิบัติตามขั้นตอนนี้ แผนที่วางไว้จะเสียเปล่า และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมคกัฟฟี (McGaffney. 1980 : 15) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยการบริหารงานธุรการของโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา โดยพบว่าผู้บริหารงานธุรการในโรงเรียนให้ความสำคัญกับงานการเงินในระดับสูงมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าเป็นงานที่ต้อง

รับผิดชอบมากกว่างานอื่น ๆ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแนวทางการบริหารการเงินดังกล่าว เป็นแนวทาง ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

4. การควบคุมและตรวจสอบด้านการเงิน ประกอบด้วย 7 รายการ ดังนี้
 - 4.1 การควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
 - 4.2 การเก็บรักษาเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
 - 4.3 การใช้พัสดุให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
 - 4.4 การซ่อมบำรุงพัสดุ
 - 4.5 การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผน
 - 4.6 การตรวจสอบแผนการปฏิบัติด้านการเงิน
 - 4.7 การตรวจสอบบัญชีการเงินพัสดุเดือนละ 1 ครั้ง

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น สอดคล้องกับแนวทางของ ชารี มณีสรี (2525 : 195) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะที่ดีของการควบคุมภายในคือการดูแลทรัพย์สินอย่างเหมาะสม ตั้งแต่เงินสด จนถึงวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ และแนวทางของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่ให้ไว้ว่าการควบคุมภายใน ที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ โดยการควบคุมภายในจะช่วยให้เกิดความมั่นใจ อย่างสมเหตุสมผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของ ประคอง ภูมศรี (2539 : 82 - 84) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ควบคุม และตรวจสอบการปฏิบัติงานพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งโรงเรียนดำเนินการเองตามวงเงินที่ได้รับมอบอำนาจ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแนวทางการบริหารการเงินดังกล่าว เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

5. การประเมินผล ประกอบด้วย 4 รายการ ดังนี้
 - 5.1 การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน
 - 5.2 การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน
 - 5.3 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงาน
 - 5.4 การนำผลที่ได้จากการประเมินผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับ พิชัย เสี่ยมจิตต์ (2542 : 196) ที่กล่าวว่าผู้บริหาร ควรประเมินทุกโครงการที่เกี่ยวกับงานการเงินทุกระยะ และสอดคล้องกับภารกิจที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการตามมาตรา 62 คือ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลัก

การศึกษา แนวการจัดการศึกษา และคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า แนวทางการบริหารการเงินดังกล่าว เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ควรนำแนวทางทั้ง 5 ขั้นตอน 33 รายการ ของการพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและนำไปปฏิบัติได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ควรนำแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ไปให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ควรนำไปจัดทำเป็นคู่มือการพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 และจัดทำเป็นเอกสารต่าง ๆ ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทาง ในการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เมื่อสถานศึกษาได้นำการพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ทั้ง 5 ขั้นตอน 33 รายการ ไปศึกษาแล้ว ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยต่อ ดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาของการนำการพัฒนาแนวทางการบริหารการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารการเงินของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2